

Υπόθεση C-240/23

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

17 Απριλίου 2023

Αιτούν δικαστήριο:

Bundesverwaltungsgericht (Γερμανία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

9 Δεκεμβρίου 2022

Αναιρεσείουσα:

Herbaria Kräuterparadies GmbH

Αναιρεσίβλητο:

Freistaat Bayern

Αντίγραφο

**Bundesverwaltungsgericht (Ομοσπονδιακό Διοικητικό Δικαστήριο,
Γερμανία)**

ΔΙΑΤΑΞΗ

[παραλειπόμενα]

Στην ένδικη διαδικασία διοικητικού δικαίου

της Herbaria Kräuterparadies GmbH,
[παραλειπόμενα] Fischbachau,

προσφεύγουσας, εκκαλούσας,
και αναιρεσείουσας (Revision)

[παραλειπόμενα]

κατά

του Freistaat Bayern (ομόσπονδου κράτους της Βαυαρίας, Γερμανία)
εκπροσωπούμενου από το Landesanstalt für Ernährung und Landwirtschaft Bayern (Νομικό Συμβούλιο του
ομόσπονδου κράτους της Βαυαρίας, Γερμανία),
[παραλειπόμενα] Μόναχο,

καθού, εφεσίβλητου,
και αναιρεσίβλητου

το τρίτο τμήμα του Bundesverwaltungsgericht (Ομοσπονδιακού διοικητικού
δικαστηρίου)
κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 9ης Δεκεμβρίου 2022
[παραλειπόμενα]

απεφάνθη:

Αναστέλλει τη διαδικασία.

Υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα που αφορούν την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 834/2007 του Συμβουλίου (ΕΕ 2018, L 150, σ. 1), όπως ισχύει τροποποιηθείς από τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2022/474 της Επιτροπής, της 17ης Ιανουαρίου 2022 (ΕΕ 2022, L 98, σ. 1), και του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

1. Έχει το άρθρο 33, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848 την έννοια ότι το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης δύναται να χρησιμοποιείται για μεταποιημένο τρόφιμο το οποίο εισάγεται υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 45, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848, προκειμένου να διατεθεί στην αγορά της Ένωσης ως βιολογικό, αλλά το οποίο, επειδή περιέχει, πλέον των φυτικών προϊόντων, ανόργανες ουσίες και βιταμίνες μη φυτικής προέλευσης, δεν πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 16, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848, σε συνδυασμό με αυτές του παραρτήματος II, μέρος IV, σημείο 2.2.2., στοιχείο στ' ;
2. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα: Συνάγεται από το άρθρο 20 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ότι το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης δύναται να χρησιμοποιείται για μεταποιημένο τρόφιμο εφόσον προέρχεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τηρεί τους ισοδύναμους κανόνες παραγωγής και ελέγχου μιας αναγνωρισμένης

τρίτης χώρας κατά το άρθρο 48, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848, αλλά δεν πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 16, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848, σε συνδυασμό με αυτές του παραρτήματος ΙΙ, μέρος ΙV, σημείο 2.2.2., στοιχείο στ΄;

3. Συνάγεται από το άρθρο 20 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ότι ένα τέτοιο μεταποιημένο τρόφιμο το οποίο προέρχεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση δύναται να φέρει ενδείξεις σχετικές με τη βιολογική παραγωγή κατά το άρθρο 30, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848, χωρίς να χρησιμοποιείται το λογότυπο της βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

Σ κ ε π τ ι κ ό :

I

- 1 Η ένδικη διαφορά αφορά την επισήμανση τροφίμου το οποίο έχει υποστεί μεταποίηση ως προερχόμενου από βιολογική παραγωγή.
- 2 Η προσφεύγουσα παρασκευάζει το προϊόν «Blutquick», ένα μείγμα χυμών φρούτων με εκχυλίσματα βοτάνων που προέρχονται από βιολογική παραγωγή. Στο ποτό προστίθενται μη φυτικές βιταμίνες και γλυκονικός σίδηρος. Η προσφεύγουσα διαθέτει στην αγορά το «Blutquick» ως συμπλήρωμα διατροφής. Στη συσκευασία υπάρχει το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η εθνική σφραγίδα βιολογικής παραγωγής καθώς και μνεία για την προέλευση των συστατικών από «ελεγχόμενη βιολογική καλλιέργεια».
- 3 Με απόφαση της 18ης Ιανουαρίου 2012, η Bayerische Landesanstalt für Landwirtschaft (περιφερειακή υπηρεσία γεωργίας του ομόσπονδου κράτους της Βαυαρίας, Γερμανία) επέβαλε, μεταξύ άλλων, στην προσφεύγουσα την υποχρέωση να εξαλείψει, έως την 1η Δεκεμβρίου 2012, τη μνεία βιολογικής καλλιέργειας από την επισήμανση, τη διαφήμιση και την εμπορία του προϊόντος διότι τούτο αντέβαινε στο άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΚ) 834/2007 του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 2007, για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 2092/91 (ΕΕ 1991, L 189, σ.1). Κατά το αιτιολογικό της απόφασεως αυτής, δυνάμει των διατάξεων του κανονισμού (ΕΚ) 834/2007 και του άρθρου 27, παράγραφος 1, στοιχείο στ΄, του κανονισμού (ΕΚ) 889/2008 της Επιτροπής, της 5ης Σεπτεμβρίου 2008, σχετικά με τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 834/2007 του Συμβουλίου για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων όσον αφορά τον βιολογικό τρόπο παραγωγής, την επισήμανση και τον έλεγχο των προϊόντων (ΕΕ 2008, L 250, σ. 1), η προσθήκη βιταμινών και ανόργανων ουσιών σε μεταποιημένα προϊόντα που φέρουν την ένδειξη περί βιολογικής παραγωγής επιτρέπεται μόνον εάν τούτο επιβάλλεται εκ του νόμου. Τούτο δεν ισχύει στην περίπτωση του «Blutquick».

- 4 Η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή κατά της απόφασης αυτής. Το Verwaltungsgericht (διοικητικό πρωτοδικείο, Γερμανία) υπέβαλε στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 27, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού (ΕΚ) 889/2008. Με απόφασή του της 5ης Νοεμβρίου 2014 το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης – C-137/13– απεφάνθη ότι το άρθρο 27, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού (ΕΚ) 889/2008 έχει την έννοια ότι η χρήση μιας προβλεπόμενης στη διάταξη αυτή ουσίας επιβάλλεται εκ του νόμου μόνο στην περίπτωση που ρύθμιση του δικαίου της Ένωσης ή εθνικός κανόνας σύμφωνος προς το δίκαιο αυτό απαιτεί ευθέως την προσθήκη της εν λόγω ουσίας σε τρόφιμο προκειμένου να επιτραπεί η εμπορία του εν γένει. Η χρήση μιας τέτοιας ουσίας δεν επιβάλλεται εκ του νόμου, κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως, όταν ένα τρόφιμο διατίθεται στην αγορά ως συμπλήρωμα διατροφής, με ισχυρισμό διατροφής ή υγείας ή ως τρόφιμο που προορίζεται για ειδική διατροφή, καίτοι τούτο συνεπάγεται ότι, για την τήρηση των εφαρμοστέων διατάξεων του ενωσιακού δικαίου περί προσθήκης ουσιών στα τρόφιμα, το εν λόγω τρόφιμο πρέπει να περιέχει ορισμένη ποσότητα της συγκεκριμένης ουσίας. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν αποφάνθηκε επί του ισχυρισμού που είχε ήδη προβάλλει η προσφεύγουσα στο πλαίσιο εκείνης της διαδικασίας, σύμφωνα με τον οποίο θα υφίστατο δυσμενή διάκριση σε σχέση με εταιρίες τρίτων χωρών οι οποίες διαθέτουν σύστημα παραγωγής αναγνωρισμένο ως ισοδύναμο, διότι το αιτούν δικαστήριο δεν υπέβαλε σχετικό ερώτημα.
- 5 Το Verwaltungsgericht (διοικητικό πρωτοδικείο) απέρριψε την προσφυγή ακυρώσεως ως αβάσιμη. Περαιτέρω, απορρίφθηκε και η έφεση της προσφεύγουσας. Με απόφαση της 29ης Ιουλίου 2021, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο έκρινε, όσον αφορά τη νομιμότητα της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η προσθήκη βιταμινών και γλυκονικού σιδήρου σε μεταποιημένο τρόφιμο όπως το «Blutquick» δεν επιβάλλεται ρητώς εκ του νόμου, συνεπώς η χρήση του λογότυπου βιολογικής παραγωγής (στο εξής: λογότυπο βιολογικής παραγωγής της ΕΕ) από την προσφεύγουσα παραβιάζει τη διάταξη περί επισήμανσης του άρθρου 23 του κανονισμού (ΕΚ) 834/2007. Το άρθρο 27, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού (ΕΚ) 889/2008 δεν έπρεπε επίσης να ερμηνευθεί κατά τρόπο διασταλτικό υπό το πρίσμα του άρθρου 20 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης). Η προσφεύγουσα εκτιμά ότι το άρθρο 33, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 834/2007 οδηγεί σε άνιση μεταχείριση, καθόσον η εν λόγω διάταξη επιτρέπει τη διάθεση ανταγωνιστικών προϊόντων προελεύσεως ΗΠΑ στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως βιολογικών προϊόντων με το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της ΕΕ, μολονότι σε αυτά έχουν προστεθεί ουσίες, ιδίως βιταμίνες, οι οποίες απαγορεύονται κατά το άρθρο 23, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 834/2007, το άρθρο 27, παράγραφος 1, και το παράρτημα VIII, του κανονισμού (ΕΚ) 889/2008 όταν παρασκευάζονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, δεν υφίσταται τέτοια διαφορετική μεταχείριση. Μολονότι τα αντίστοιχα βιολογικά προϊόντα από τις ΗΠΑ μπορούν να διατίθενται στην αγορά της ΕΕ ως βιολογικά, δεν επιτρέπεται εντούτοις να φέρουν το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της ΕΕ. Κατά το άρθρο 25, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 834/2007, το λογότυπο

βιολογικής παραγωγής της ΕΕ δύναται να χρησιμοποιείται υπό τον όρο ότι τα προϊόντα πληρούν τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΚ) 834/2007. Τούτο δεν ισχύει κατ' ανάγκην στην περίπτωση των ισοδύναμων προϊόντων· τα προϊόντα αυτά θα πληρούσαν τις απαιτήσεις του κανονισμού κατά την έννοια του άρθρου 25, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 834/2007, μόνον εάν πληρούσαν ανεξαιρέτως τις απαιτήσεις του κανονισμού. Τούτο δεν ισχύει για προϊόν το οποίο παρασκευάζεται στις ΗΠΑ και είναι αντίστοιχο με αυτό της προσφεύγουσας.

- 6 Με την αίτηση αναιρέσεώς της (Revision), η προσφεύγουσα εξακολουθεί να βάλλει κατά της απόφασης της 18ης Ιανουαρίου 2012 και ισχυρίζεται, κατ' ουσίαν, ότι ένα εισαγόμενο ως ισοδύναμο προϊόν δύναται να φέρει το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της ΕΕ, ακόμη και αν δεν συμμορφώνεται παράλληλα με τους κανόνες παραγωγής του κανονισμού (ΕΚ) 834/2007. Εάν τούτο απαγορεύεται όσον αφορά το προϊόν «Blutquick», θα παραβιαζόταν η αρχή της ισότητας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 20 του Χάρτη. Περαιτέρω, η εν λόγω παραβίαση ήδη στοιχειοθετείται, καθόσον τα αμερικανικά προϊόντα με προσθήκη βιταμινών και ανόργανων ουσιών –ανεξάρτητα από τη χρήση του λογότυπου βιολογικής παραγωγής της ΕΕ– επιτρέπεται να παρουσιάζονται ως βιολογικά προϊόντα, ενώ η ίδια μπορούσε να διαθέτει στην αγορά το προϊόν της «Blutquick» μόνον ως συμβατικό προϊόν. Η απαγόρευση προσθήκης βιταμινών και ανόργανων ουσιών στο προϊόν της δεν μπορεί να εφαρμοστεί στην περίπτωσή της αν δεν ισχύει για τους παραγωγούς στις ΗΠΑ.
- 7 Το καθού αντικρούει την αίτηση αναιρέσεως υποστηρίζοντας, κατ' ουσίαν, ότι προϊόν προερχόμενο από αναγνωρισμένη τρίτη χώρα δύναται να φέρει το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της ΕΕ, μόνον εφόσον πληροί τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΚ) 834/2007. Δεν υφίσταται η προβαλλόμενη διαφορετική μεταχείριση. Η αμοιβαία αναγνώριση της ισοδυναμίας θα παρείχε πρόσβαση στην αγορά της Ένωσης και σε προϊόντα τα οποία δεν συμμορφώνονται με τους κανόνες της Ένωσης περί βιολογικής παραγωγής. Η ίση μεταχείριση με τα αμερικανικά προϊόντα την οποία επιδιώκει η προσφεύγουσα θα συνεπαγόταν σημαντική τροποποίηση του συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία σαφώς δεν προβλέπεται από την αναγνώριση της ισοδυναμίας και η οποία θα έθετε σε κίνδυνο τους σκοπούς των κανόνων της Ένωσης.

II

- 8 Η διαδικασία πρέπει να ανασταλεί προκειμένου να υποβληθεί αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά το άρθρο 267, τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Η ερμηνεία του σχετικού με τη διαφορά δικαίου της Ένωσης δεν είναι τόσο προφανής ώστε να μην υφίσταται περιθώριο εύλογης αμφιβολίας [βλ. απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 6ης Οκτωβρίου 2021 – C-561/19 [ECLI:EU:C:2021:799] Consorzio – σκέψη 39).
- 9 1. Με απόφαση της 18ης Ιανουαρίου 2012, απαγορεύθηκε στην προσφεύγουσα να χρησιμοποιεί για το προϊόν της «Blutquick» τη μνεία βιολογικής καλλιέργειας, η

οποία προστατεύεται από το δίκαιο της Ένωσης. Η απαγόρευση καλύπτει τη χρήση του λογότυπου βιολογικής παραγωγής της ΕΕ και της γερμανικής σφραγίδας βιολογικής παραγωγής, καθώς και οποιεσδήποτε λοιπές μνείες βιολογικής παραγωγής, όπως στον κατάλογο των συστατικών. Λαμβανομένου υπόψη του χαρακτήρα της ως διοικητικής πράξης διαρκούς ισχύος, ο νομικός χαρακτηρισμός της διαταγής πρέπει να στηρίζεται στην ισχύουσα κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως του αναιρετικού δικαστηρίου νομοθεσία [βλ., συναφώς, BVerwG (Ομοσπονδιακού διοικητικού δικαστηρίου), απόφαση της 13ης Ιουνίου 2019 – 3 C 28.16 – Συλλογή νομολογίας BVerwG 166, 32 σκέψη 11]. Ως εκ τούτου, δεν πρέπει πλέον να εφαρμόζεται ο κανονισμός (ΕΚ) 834/2007, στον οποίο το καθού είχε βασίσει τη διαταγή του, αλλά ο κανονισμός (ΕΕ) 2018/848 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 834/2007 του Συμβουλίου (ΕΕ 2018, L150, σ. 1), ο οποίος ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 2022.

- 10 2. Η νομική βάση για την απαγόρευση που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα είναι το άρθρο 42, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848. Κατά τη διάταξη αυτή, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης που θίγει την ακεραιότητα βιολογικών ή υπό μετατροπή προϊόντων σε οποιοδήποτε από τα στάδια παραγωγής, παρασκευής και διανομής, όπως για παράδειγμα λόγω της χρήσης μη εγκεκριμένων προϊόντων και ουσιών ή τεχνικών, ή ανάμειξης με μη βιολογικά προϊόντα, οι αρμόδιες αρχές και, κατά περίπτωση, οι αρχές ελέγχου και οι φορείς ελέγχου μεριμνούν ώστε να μη γίνεται μνεία βιολογικής παραγωγής στην επισήμανση και στη διαφήμιση για το σύνολο της συγκεκριμένης παρτίδας ή του συγκεκριμένου κύκλου παραγωγής. Η παράβαση κατά την έννοια του άρθρου 3, σημείο 57, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848, η οποία είναι αναγκαία για την παρέμβαση, προκύπτει για το «Blutquick» ως μεταποιημένο τρόφιμο από το άρθρο 16, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848, σε συνδυασμό με το παράρτημα II, μέρος IV, σημείο 2.2.2., στοιχείο στ'. Κατά τις διατάξεις αυτές, στη μεταποίηση τροφίμων, μπορούν να χρησιμοποιηθούν ορυκτά [ανόργανες ουσίες] (περιλαμβάνονται τα ιχνοστοιχεία), βιταμίνες, αμινοξέα και μικροθρεπτικά στοιχεία με την προϋπόθεση ότι η χρήση τους σε τρόφιμα για κανονική κατανάλωση «επιβάλλεται άμεσα εκ του νόμου», υπό την έννοια ότι επιβάλλεται άμεσα μέσω διατάξεων της ενωσιακής νομοθεσίας ή μέσω διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας που είναι συμβατές με την ενωσιακή νομοθεσία, με συνέπεια το τρόφιμο να μην μπορεί να διατεθεί καθόλου στην αγορά ως τρόφιμο για κανονική κατανάλωση αν δεν προστεθούν τα εν λόγω ορυκτά [ανόργανες ουσίες], βιταμίνες, αμινοξέα ή μικροθρεπτικά στοιχεία. Τούτο δεν ισχύει στην περίπτωση του «Blutquick», πράγμα το οποίο ούτε η προσφεύγουσα αμφισβητεί. Κατά συνέπεια, η προσθήκη βιταμινών και γλυκονικού σιδήρου στο προϊόν της προσφεύγουσας δεν καλύπτεται από τη διατύπωση του παραρτήματος II, μέρος IV, σημείο 2.2.2., στοιχείο στ', του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848. Ως εκ τούτου, η χρήση του λογότυπου βιολογικής παραγωγής της ΕΕ αποκλείεται κατά το άρθρο 33, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848· το ίδιο ισχύει για τη γερμανική σφραγίδα βιολογικής παραγωγής, κατά το άρθρο 33, παράγραφος 5, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848. Η επισήμανση του «Blutquick» ως «βιολογικού»

δεν επιτρέπεται ούτε κατά το άρθρο 30, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848. Σε περίπτωση πλήρους εφαρμογής των ανωτέρω διατάξεων, η απαγόρευση της 18ης Ιανουαρίου 2012 θα ήταν νόμιμη και δεν θα είχαν ευδοκιμήσει η προσφυγή και η αίτηση αναιρέσεως.

- 11 3. Η προσφεύγουσα αντιτείνει ότι, από την αρχή της ίσης μεταχείρισης η οποία προβλέπεται στο άρθρο 20 του Χάρτη προκύπτει ότι, πρέπει να της επιτρέπεται η επισήμανση του «Blutquick» με το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της ΕΕ και με τη μνεία βιολογικής παραγωγής, καθόσον παρόμοιο προϊόν το οποίο παρασκευάζεται στις ΗΠΑ μπορεί να διατίθεται στην αγορά των ΗΠΑ ως «organic» και, επομένως, θα μπορούσε να διατεθεί στην αγορά της Ένωσης ως βιολογικό τρόφιμο, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης του λογότυπου βιολογικής παραγωγής της ΕΕ, δυνάμει της συμφωνίας ισοδυναμίας μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και ΗΠΑ. Το ζήτημα αν τα επιχειρήματα αυτά αρκούν ώστε να γίνει δεκτή η αίτηση αναιρέσεως δεν μπορεί να επιλυθεί χωρίς την υποβολή προδικαστικού ερωτήματος στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η υπόθεση εγείρει διάφορα ζητήματα ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης τα οποία χρήζουν διευκρίνισης.
- 12 α) Το δικάζον τμήμα στηρίζεται συναφώς στο γεγονός ότι ο Χάρτης έχει εφαρμογή δυνάμει του άρθρου 51, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, δεδομένου ότι οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848 αφορούν την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης.
- 13 β) Το άρθρο 20 του Χάρτη επιβάλλει να μην αντιμετωπίζονται διαφορετικά παρόμοιες καταστάσεις και να μην αντιμετωπίζονται κατά τον ίδιο τρόπο διαφορετικές καταστάσεις, εκτός αν η αντιμετώπιση αυτή δικαιολογείται αντικειμενικώς [πάγια νομολογία, απόφαση του Δικαστηρίου της 3ης Φεβρουαρίου 2021 – C-555/19 (ECLI:EU:C:2021:89) – σκέψη 95].
- 14 αα) Όσον αφορά την ύπαρξη διαφορετικής μεταχείρισης, πρέπει κατ' αρχάς να διευκρινιστεί αν ορθώς η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, όσον αφορά τη χρήση του λογότυπου βιολογικής παραγωγής της ΕΕ, το προϊόν της «Blutquick» αντιμετωπίζεται διαφορετικά από ομοειδές προϊόν που παρασκευάζει εταιρία τρίτης χώρας όπως οι ΗΠΑ, όταν το προϊόν αυτό εισάγεται στην Ένωση με σκοπό την εμπορία του ως βιολογικού προϊόντος, κατά το άρθρο 45, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848. Όπως αναφέρεται στο σημείο 2 ανωτέρω, λόγω της προσθήκης βιταμινών και γλυκονικού σιδήρου, το «Blutquick» δεν μπορεί να διατεθεί στην αγορά με το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της ΕΕ δυνάμει του άρθρου 33, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848. Επομένως, θα υφίστατο διαφορετική μεταχείριση εάν μεταποιημένο τρόφιμο το οποίο αντιστοιχεί στο εν λόγω προϊόν προερχόμενο από τρίτη χώρα στην οποία επιτρέπεται η προσθήκη βιταμινών και ανόργανων ουσιών βάσει των κανόνων παραγωγής οι οποίοι αναγνωρίζονται ως ισοδύναμοι, δύναται να φέρει το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της ΕΕ κατά τη διάθεσή του στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μολονότι δεν συμμορφώνεται με τους κανόνες παραγωγής

του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848 λόγω της προσθήκης των εν λόγω βιταμινών και ανόργανων ουσιών.

- 15 Το δικάζον τμήμα είναι πεπεισμένο ότι, δεν μπορεί να απαντηθεί με επαρκή σαφήνεια, βάσει της διάταξης του άρθρου 33, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848 και της μέχρι σήμερα υφιστάμενης νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης –μεταξύ άλλων στην υπόθεση C-137/13– το κατά πόσον ένα τέτοιο προϊόν το οποίο εισάγεται από τρίτη χώρα δύναται να φέρει το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της ΕΕ. Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο απάντησε αρνητικά στο ερώτημα –ενώ ίσχυε ακόμη ο κανονισμός (ΕΚ) 834/2007– παραπέμποντας κατ’ ουσίαν στο γεγονός ότι, δυνάμει του άρθρου 25, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 834/2007, το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της ΕΕ δύναται να χρησιμοποιηθεί υπό την προϋπόθεση ότι τα προϊόντα πληρούν τις απαιτήσεις του κανονισμού. Εντός αυτού του πλαισίου, ο κανονισμός (ΕΚ) 834/2007 διακρίνει μεταξύ προϊόντων που πληρούν τις απαιτήσεις του κανονισμού και εκείνων που είναι απλώς ισοδύναμα. Τα τελευταία δεν πληρούν τις απαιτήσεις του κανονισμού κατά την έννοια του άρθρου 25, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 834/2007. Εντούτοις, η επιχειρηματολογία αυτή, η οποία μπορεί, κατ’ ουσίαν, να εφαρμοστεί και με την ισχύουσα πλέον νομοθεσία, δεν είναι αρκούντως ορθή ώστε το αποτέλεσμα της ερμηνείας να μπορεί να θεωρηθεί ως πέραν πάσης αμφιβολίας. Τούτο ισχύει και στο μέτρο που το δευτεροβάθμιο δικαστήριο παραπέμπει στην οικονομία της διατάξεως και στον σκοπό της προστασίας των καταναλωτών. Αντιθέτως, φαίνεται να υπάρχουν ορισμένες ενδείξεις ότι μεταποιημένο τρόφιμο παραγόμενο σε τρίτη χώρα, το οποίο διατίθεται στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 45, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848, δύναται να φέρει το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της ΕΕ, ακόμη και αν περιέχει, πλέον των φυτικών προϊόντων, ανόργανες ουσίες και βιταμίνες, μη φυτικής προέλευσης, και επομένως δεν πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 16, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848, σε συνδυασμό με αυτές του παραρτήματος ΙΙ, μέρος ΙV, σημείο 2.2.2., στοιχείο στ’. Αφενός, θα ήταν επίσης συμβατό με το γράμμα του άρθρου 33, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848 να θεωρηθούν ως «απαιτήσεις του κανονισμού» οι οποίες πρέπει να πληρούνται όχι οι κανόνες παραγωγής, αλλά, στην περίπτωση προϊόντος εισαγόμενου στην Ένωση, οι διατάξεις σχετικά με την εισαγωγή, ιδίως όσον αφορά την αναγνώριση των κανόνων παραγωγής και ελέγχου ως ισοδυναμίων κατά τα άρθρα 45 επ. του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848. Στην περίπτωση αυτή, για την εκπλήρωση των απαιτήσεων κατά την έννοια του άρθρου 33, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848, θα αρκούσε να έχει εισαχθεί το προϊόν υπό τις προϋποθέσεις που ισχύουν βάσει αυτών των διατάξεων. Αφετέρου, ενδεχομένως συνάδει περισσότερο με τον στόχο μείωσης των εμποδίων στις συναλλαγές που επιδιώκεται με την αναγνώριση ισοδυναμίας και τις αντίστοιχες συμφωνίες ισοδυναμίας, αν προϊόν τρίτης χώρας το οποίο εισάγεται βάσει των κανόνων ισοδυναμίας δύναται να επισημανθεί όπως το «ισοδύναμο» –αλλά μη πληρούν τα ίδια πρότυπα– προϊόν της ΕΕ· το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της ΕΕ είναι πιθανό να έχει σημαντική συμβολή από πλευράς ανταγωνισμού για το προϊόν της τρίτης χώρας.

- 16 ββ) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα, θα μπορούσε να υφίσταται διαφορετική μεταχείριση των εγκατεστημένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση παραγωγών σε σύγκριση με αυτούς σε τρίτες χώρες οι οποίοι εργάζονται με κανόνες παραγωγής και ελέγχου που αναγνωρίζονται ως ισοδύναμοι όσον αφορά τη χρήση του λογότυπου βιολογικής παραγωγής της ΕΕ, εάν η διάθεση στην αγορά της Ένωσης προϊόντος που παρασκευάζεται στην Ένωση και προϊόντος που παρασκευάζεται στην τρίτη χώρα αποτελούν παρόμοιες καταστάσεις, παρά τους διαφορετικούς κανόνες παραγωγής και ελέγχου στην Ένωση αφενός και στην τρίτη χώρα αφετέρου. Τούτο θα μπορούσε να συνηγορεί υπέρ του ότι στην υπό κρίση υπόθεση δεν πρόκειται για την παραγωγή, αλλά για την επισήμανση προϊόντων τα οποία δύνανται να διατεθούν στην αγορά της Ένωσης και τελούν σε σχέση ανταγωνισμού. Εντούτοις, αν υφίστατο διαφορετική μεταχείριση, αυτή θα μπορούσε να δικαιολογηθεί. Η ίδια η αναγνώριση της ισοδυναμίας ή η διευκόλυνση του εμπορίου στην οποία αποσκοπεί θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως αντικειμενικός λόγος που δικαιολογεί τη διαφορετική μεταχείριση. Αντιθέτως, η προσφεύγουσα εκκινεί από την παραδοχή ότι μια τέτοια δικαιολόγηση δεν είναι, εν πάση περιπτώσει, δυνατή οσάκις η Ευρωπαϊκή Επιτροπή –όπως εκτιμά στην υπό κρίση υπόθεση– έχει αναγνωρίσει ως ισοδύναμους κανόνες παραγωγής και ελέγχου οι οποίοι δεν αντιστοιχούν σε «ουσιώδεις» κανόνες ισχύοντες στην Ένωση. Στην περίπτωση αυτή, η εταιρία που παράγει στην Ένωση θα είχε το δικαίωμα να συμμορφώνεται μόνο με τους κανόνες παραγωγής που ισχύουν για την εταιρία τρίτης χώρας. Δεν μπορεί να απαντηθεί με επαρκή βεβαιότητα αν από το άρθρο 20 του Χάρτη προκύπτει αναλόγως ότι το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της ΕΕ δύναται να χρησιμοποιείται για μεταποιημένο τρόφιμο, εφόσον προέρχεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και συμμορφώνεται με τους ισοδύναμους κανόνες παραγωγής και ελέγχου τρίτης χώρας οι οποίοι αναγνωρίζονται κατά το άρθρο 48, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848, αλλά όχι με τις απαιτήσεις του άρθρου 16, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848 σε συνδυασμό με αυτές του παραρτήματος II, μέρος IV, σημείο 2.2.2., στοιχείο στ'. Το ζήτημα που εξετάζεται στην υπό κρίση υπόθεση, το οποίο συνδέεται με την πρακτική της αμοιβαίας αναγνώρισης, είναι ενδεχομένως ύψιστης σημασίας. Εγείρει πολλαπλά ερωτήματα σχετικά με την ίση μεταχείριση και, ενδεχομένως, την αντίστροφη δυσμενή διάκριση, καθώς και σχετικά με την ενδεχόμενη απώλεια της ρυθμιστικής αυτονομίας της Ένωσης (βλ. ΔΕΕ, Προτάσεις της γενικής εισαγγελέα E. Sharpston της 8ης Μαΐου 2014 – C-137/13 [ECLI:EU:C:2014:318] – σημείο 59. Εντός αυτού του πλαισίου, απαιτείται διευκρίνιση από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 17 γγ) Ανεξάρτητα από τη δυνατότητα χρήσης του λογότυπου βιολογικής παραγωγής της ΕΕ, το ζήτημα τίθεται κατ' ανάλογο τρόπο όσον αφορά τη μεία βιολογικής παραγωγής κατά το άρθρο 30, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848, της οποίας η χρήση επίσης απαγορεύθηκε στην προσφεύγουσα με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.
- 18 Εάν δύο εταιρίες παρασκευάζουν το ίδιο μεταποιημένο τρόφιμο το οποίο συμμορφώνεται με τους ισοδύναμους κανόνες παραγωγής και ελέγχου

αναγνωρισμένης τρίτης χώρας βάσει του άρθρου 48, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848, αλλά όχι –όπως συμβαίνει στην υπό κρίση υπόθεση λόγω της προσθήκης ορισμένων συστατικών– με τις απαιτήσεις του άρθρου 16, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848, σε συνδυασμό με αυτές του παραρτήματος II, μέρος IV, σημείο 2.2.2., στοιχείο στ', και επιθυμούν να διαθέσουν τα αντίστοιχα προϊόντα με μνεία βιολογικής παραγωγής στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υφίσταται, δοθέντος ότι οι καταστάσεις είναι κατ' ουσίαν παρόμοιες, διαφορετική μεταχείριση, εν προκειμένω, κατά την έννοια του άρθρου 20 του Χάρτη. Ενώ στην εταιρία που παράγει στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν επιτρέπεται να επισημαίνει το προϊόν της με μνεία βιολογικής παραγωγής κατά την εμπορία του στην Ευρωπαϊκή Ένωση κατά το άρθρο 30, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848, στην εταιρία που είναι εγκατεστημένη σε αναγνωρισμένη τρίτη χώρα επιτρέπεται να επισημαίνει το προϊόν της με την εν λόγω μνεία κατά το άρθρο 48 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848. Τούτο προκύπτει από το γεγονός ότι, δυνάμει του άρθρου 45, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο iii, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848, προϊόν που καλύπτεται από τον εν λόγω κανονισμό μπορεί να εισαχθεί από τρίτη χώρα προκειμένου να διατεθεί στην αγορά της Ένωσης ως βιολογικό, σε περιπτώσεις που –μεταξύ άλλων προϋποθέσεων– το προϊόν προέρχεται από τρίτη χώρα η οποία είναι αναγνωρισμένη σύμφωνα με το άρθρο 48 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848 και εφόσον τηρεί τους ισοδύναμους κανόνες παραγωγής και ελέγχου της εν λόγω τρίτης χώρας.

- 19 Τα ζητήματα που εκτίθενται υπό στοιχείο ββ' σχετικά με τη δικαιολόγηση της διαφορετικής μεταχείρισης μεταξύ των εγκατεστημένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση παραγωγών και των εγκατεστημένων σε τρίτες χώρες ανακύπτουν αναλόγως όσον αφορά τη μνεία που προβλέπεται στο άρθρο 30 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848. Είναι αναγκαίο να διευκρινιστεί αν από το άρθρο 20 του Χάρτη προκύπτει ότι τα μεταποιημένα τρόφιμα που προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση δύνανται να επισημαίνονται με μνεία βιολογικής παραγωγής κατά το άρθρο 30, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848, χωρίς να χρησιμοποιείται το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της ΕΕ. Ούτε σε αυτήν την περίπτωση είναι προφανής η απάντηση στο ερώτημα.
- 20 4. Τα υποβληθέντα ερωτήματα είναι κρίσιμα για την επίλυση της διαφοράς. Το δικάζον τμήμα εκτιμά, στο παρόν στάδιο της διαδικασίας, ότι ένα προϊόν που αντιστοιχεί στο προϊόν «Blutquick» μπορεί να παρασκευάζεται και να διατίθεται στην αγορά των ΗΠΑ ως βιολογικό τρόφιμο.
- 21 α) Οι ΗΠΑ είναι αναγνωρισμένη τρίτη χώρα σύμφωνα με το άρθρο 48, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848, σε συνδυασμό με το άρθρο 33, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΕ) 834/2007. Δυνάμει του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 126/2012 της Επιτροπής, της 14ης Φεβρουαρίου 2012, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) 889/2008 όσον αφορά τα αποδεικτικά έγγραφα και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) 1235/2008 όσον αφορά τους όρους εισαγωγής βιολογικών προϊόντων από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (ΕΕ 2008, L 41, σ. 5), έχουν συμπεριληφθεί στον κατάλογο τρίτων

χωρών που παρατίθεται στο παράρτημα ΙΙΙ του κανονισμού (ΕΚ) 1235/2008 της Επιτροπής, της 8ης Δεκεμβρίου 2008, για τον καθορισμό των λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 834/2007 του Συμβουλίου όσον αφορά τους όρους εισαγωγής βιολογικών προϊόντων από τρίτες χώρες, των οποίων τα συστήματα παραγωγής και τα μέτρα ελέγχου για τη βιολογική παραγωγή γεωργικών προϊόντων έχουν αναγνωρισθεί ως ισοδύναμα με εκείνα του κανονισμού (ΕΚ) 834/2007. Τούτο βασίστηκε σε συμφωνία ισοδυναμίας συναφθείσα διά ανταλλαγής επιστολών στις 15 Φεβρουαρίου 2012. Δυνάμει του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/931 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2015, σχετικά με την τροποποίηση και τη διόρθωση του κανονισμού (ΕΚ) 1235/2008 για τον καθορισμό των λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 834/2007 του Συμβουλίου όσον αφορά τους όρους εισαγωγής βιολογικών προϊόντων από τρίτες χώρες (ΕΕ 2007, L 151, σ. 1), παρατάθηκε η αρχική ορισμένου χρόνου καταχώριση για αόριστο χρονικό διάστημα. Κατά το άρθρο 48, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848, η αναγνώριση λήγει την 31η Δεκεμβρίου 2026. Με την απόφαση (ΕΕ) 2021/1345 του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 2021, με την οποία εγκρίνεται η έναρξη διαπραγματεύσεων με σκοπό τη σύναψη συμφωνιών σχετικά με το εμπόριο βιολογικών προϊόντων (ΕΕ 2021, L 306, σ. 2) η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να αρχίσει διαπραγματεύσεις, μεταξύ άλλων, με τις ΗΠΑ.

- 22 β) Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο διαπίστωσε, κατά τρόπο δεσμευτικό για το αναιρετικό δικαστήριο [άρθρο 137, παράγραφος 2, άρθρο 173, πρώτο εδάφιο, VwGO (κώδικα διοικητικής δικονομίας) σε συνδυασμό με το άρθρο 560 ZPO (κώδικα πολιτικής δικονομίας)], ότι, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία των ΗΠΑ –ιδίως τον νόμο «Organic Foods Production Act (OFPA)»– οι θρεπτικές βιταμίνες και τα ανόργανα άλατα επιτρέπονται, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, ως συστατικά μέσα ή πάνω σε μεταποιημένα προϊόντα τα οποία επισημαίνονται ως βιολογικά ή ως παρασκευαζόμενα από συγκεκριμένα βιολογικά συστατικά ή ομάδες τροφίμων (άρθρο 206.605 OFPA). Κατά την επ’ ακροατηρίου συζήτηση, οι διάδικοι δήλωσαν ότι, επί του παρόντος, εκτιμούν ότι προϊόν αντίστοιχο με το προϊόν της προσφεύγουσας δύναται να διατεθεί στην αγορά των ΗΠΑ ως «organic».

[παραλειπόμενα]

[Υπογραφές]